

МАНІФЕСТ

про важливість захисту від дискримінації та нетерпимості в Україні

Ми, представники та представниці організацій громадянського суспільства, правозахисники та правозахисниці, активісти та активістки, які працюють у напрямку захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб, людей з інвалідністю, мігрантів, національних та етнічних спільнот, ЛГБТКІ+ людей та інших соціально незахищених груп, об'єднуємось та ініціюємо цей Маніфест як крок до інклюзивного суспільства, вільного від злочинів, вчинених із мотивів нетерпимості, де реагування на випадки дискримінації за будь-якою ознакою буде ефективним.

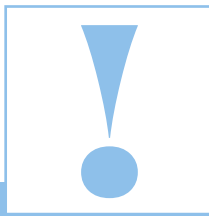
Щоб досягнути цієї мети, потрібно привести національне законодавство у відповідність до міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії дискримінації та удосконалити відповідальність за вчинення злочинів на ґрунті нетерпимості.

Рівно три роки тому, 13 травня 2021 року, у Верховній Раді України був зареєстрований урядовий законопроект №5488, який покликаний удосконалити механізм реагування на випадки дискримінації та розслідування злочинів на ґрунті нетерпимості. Попри позитивний висновок головного комітету, попри внесення законопроект у порядок денний поточної сесії парламенту, попри надання проекту статусу євроінтеграційного, він досі не розглянутий Верховною Радою України.

Проте саме цей законопроект має запровадити визначення поняття “нетерпимості” за різними ознаками, зокрема такими як раса, колір шкіри, політичні, релігійні та інші переконання, стать (статевая приналежність), вік, інвалідність, етнічне та соціальне походження, громадянство, сімейний та майновий стан, сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, місце проживання, мова або інші ознаки. Вчинення правопорушення з мотивів нетерпимості за цими ознаками визначається такою обставиною, яка обтяжує відповідальність. Це дозволить належним чином враховувати мотив нетерпимості на етапі досудового слідства та судового розгляду справ.

Прийняття законопроект №5488 створить новий ефективний механізм для притягнення до відповідальності за дискримінацію. Він передбачає можливість адміністративної відповідальності за різні прояви дискримінації, що значно підвищить швидкість та ефективність реагування на цей вид правопорушень і створить відчуття захищеності для багатьох громадян_ок, які стикаються з дискримінацією.

Водночас, ухвалення законопроект №5488 є невіддільною частиною виконання зобов'язань України перед Європейським Союзом. Зокрема, у межах імплементації положень Рішення Ради ЄС 2008/913/JHA від 28 листопада 2008 р. про боротьбу з певними формами та проявами расизму та ксенофобії за допомогою кримінального права ухвалення законопроект №5488 визначено пріоритетним завданням. Європейська комісія у звіті про розширення зазначила, що українське законодавство у сфері протидії злочинам на ґрунті нетерпимості не включає ознаки сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності, хоч це і рекомендується Європейською комісією проти расизму та нетерпимості як пріоритетне питання.

Ми закликаємо Верховну Раду України якнайшвидше ухвалити проєкт Закону №5488 «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо боротьби з проявами дискримінації» в першому читанні, забезпечити його доопрацювання та прийняття у другому читанні.

Ми впевнені, що для запуску дієвого механізму реагування на випадки дискримінації та розслідування злочинів на ґрунті нетерпимості держава має спрямовувати свої зусилля на:

- **зниження проявів дискримінації** за ознаками етнічної належності, віку, статі, інвалідності, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, релігії чи переконань, тощо;
- **ефективне розслідування правопорушень**, скоєних з мотивів нетерпимості, у тому числі на ґрунті гомо- і трансфобії;
- **навчання співробітників/ць правоохоронних органів** щодо шляхів превенції та реагування на правопорушення на ґрунті нетерпимості;
- **ініціювання та підтримку** міжнародного співробітництва з країнами, що мають досвід у боротьбі з дискримінацією та злочинами на ґрунті нетерпимості, для обміну кращими практиками та підвищення ефективності українського законодавства.

13 травня 2024 року

ГО «Громадський рух Gender Stream»
Центр прав людини ZMINA / Human Rights Centre ZMINA
ГО «Точка опори ЮА»/NGO Fulcrum UA
ГО «Інсайт» / Insight public organization
ГО «Театр змін»/Theatre for Change Civic Organization
Правозахисний ЛГБТ Центр «Наш світ» / LGBT Human Rights Nash Svit Center
БО БФ «Стабілізейшен Суппорт Сервісез»
ГО «Громадський холдинг «ГРУПА ВПЛИВУ»/NGO «Civil Holding «Group of Influence»
Civil Society Organization FIGHT FOR RIGHT / ГО БОРОТЬБА ЗА ПРАВА
БО «Інша»
ГО «Артикул 0»/РО «Article 0»
Платформа громадських об'єднань «Різні.Рівні» / Platform of public associations «Rizni.Rivni»
Liza Kuzmenko, Head of Women in Media NGO
KYIVPRIDE NGO / ГО КИЇВПРАЙД
БФ «Гендер Зед»
Women Association Sphere NGO / ГО «ХАРКІВСЬКЕ ЖІНОЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «СФЕРА»
ГО Українські ЛГБТ+ військові за рівні права / Ukrainian LGBT+ Military for Equal Rights
ВБО «Українська фундація правової допомоги»
ГО «Інкубатор демократичних ініціатив»
ГО «СПЕКТР ХАРКІВ» / Public Organization «SPECTRUM KHARKIV»
ВГО «Гей-Форум України» / NGO «Gay Forum of Ukraine»
ГО «Донбас СОС»
МБО «Ромський жіночий фонд «Чіріклі»
ГО «Експертний ресурс Гендер в деталях» / Expert resource Gender in detail
ГО «Інформаційно-просвітницький центр «ВІСЬ»
Інститут демократії імені Пилипа Орлика
Truth Hounds
ГО «АЛЬЯНС.ГЛОБАЛ» / ALLIANCE.GLOBAL, Public Organization
ГО «Асоціація ЛГБТ «ЛІГА» / LGBT Association 'LIGA'
Ініціатива «Феміністична Ложа»
БФ «Право на захист»
Данська Рада у справах біженців в Україні / DRC Danish Refugee Council

МАШИФЕСТ